

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Євген СОБОЛЬ

«29» листопада 2021 р.

**Програми навчальних дисциплін
програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників
усфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою
«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ВИКЛАДАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Назва програми

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність: 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Модуль: Методика викладання варіативних модулів з фізичної культури

Назва навчальної дисципліни: Особливості компетентнісно-орієнтованого навчання в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Цільовий компонент: Визначити загальноосвітні орієнтири Нової української школи на основі компетентнісного підходу. Розкрити особливості реалізації компетентнісного підходу в навчанні. Проаналізувати компетентнісний потенціал галузі фізичне виховання; окреслити ключові компетентності та можливості їх реалізації у фізичному вихованні школярів. Визначити форми фізичного виховання для найбільш ефективного впровадження ключових компетентностей.

Змістовий компонент: Новий стандарт повної загальної середньої освіти. Модель компетентнісного підходу в освітньому процесі. Загальноосвітні орієнтири «Нової Української школи» на основі компетентнісного підходу. Основи реформування системи фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти у відповідності до концепції «Нова Українська школа». Компетентнісний потенціал галузі «фізкультурна освіта». Компетентнісний підхід до укладання навчальних програм з фізичного виховання. Реалізація ключових компетентностей Європейського Союзу під час уроку з фізичної культури.

Процесуальний компонент: форми: лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації з викладачами, підготовка авторських розробок (індивідуальних, колективних проєктів), фахове тестування (комплексне діагностування); засоби: пакет спеціалізованого хмарного програмного забезпечення Google Workspace for Education, комплект мультимедійного обладнання, комплекс навчально-методичного забезпечення, пакет ліцензійного програмного забезпечення.

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- оволодіння методичними особливостями викладання варіативних модулів;
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок в інноваційних видах рухової активності;

- упровадження сучасних видів рухової активності в освітній процес з фізичного виховання учнів;
- використання діяльнісних методів навчання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури:

1. Бойчук Ю.Д. Компетентнісний підхід як основа модернізації сучасної освіти. Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти : наук. метод. журн. Чернівці: Черемош, 2013. Вип. 13. С. 130-135.
2. Закон України «Про освіту»/[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/?p=5895>
3. Іваній І. Компетентнісний підхід до професійної підготовки вчителя фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. № 1(21), 2013. С. 43-47.
4. Луговий В.І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс. Вища освіта України. № 3 (додаток 1). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». К. : Гнозис, 2009. С. 8-14.
5. Моїсєєв С.О., Гузар В.М., Шалар О.Г. Концептуальні засади розвитку предметних компетентностей учнів 1-4 класів на уроках фізичної культури в НУШ. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. Випуск 43. С. 45-56.*
6. Новаукраїнська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Новаукраїнська школа: поради для вчителя/Підзаг. ред. Бібік Н. М.К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Орешкіна О.В. Сучасні форми організації навчання. Управління школою. 2020. № 1-3. С. 23-26
9. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>
10. Сидоренко В.В. Нова українська школа: концептуальні орієнтири / матеріали методологічного семінару з онлайн-трансляцією «Освітньо-філософські засади Нової української школи», 18 жовтня 2017 року, м. Київ, Україна. м. Київ, Україна. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/708457/>
11. Фізична культура в школі: навчальна програма для 5–9 класів загальноосвіт. навч. закладів. Київ : Літера ЛТД, 2018. 368 с.

Інформаційні ресурси:

- <https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.kmu.gov.ua/>
<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Назва навчальної дисципліни: Методичні особливості викладання варіативних модулів навчальної програми з легкої атлетики

Цільовий компонент: Розкрити методичні особливості викладання варіативних модулів навчальної програми з легкої атлетики. Проаналізувати зміст навчального матеріалу з легкої атлетики в урочній формі організації освітнього процесу школярів.

Змістовий компонент: Сучасні методи й освітні технології викладання легкоатлетичних вправ на уроках фізичної культури в школі. Організаційні основи навчання техніки легкоатлетичних вправ в закладах загальної середньої освіти. Методика розвитку рухових умінь і навичок інноваційними видами легкоатлетичних вправ.

Процесуальний компонент: *форми:* лекції, практичні заняття, самостійна робота, підготовка методичної авторської розробки уроку фізичної культури (за варіативним модулем «легка атлетика»), фахове тестування (комплексне діагностування); *засоби:* презентація, обладнання та спортивний інвентар для забезпечення практичних занять з легкої атлетики.

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- оволодіння методичними особливостями викладання варіативного модуля «легка атлетика»;
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок засобами легкої атлетики;
- упровадження сучасних видів рухової активності в освітній процес з фізичного виховання учнів.

Список рекомендованої літератури:

1. Закон України «Про освіту» / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://base.kristti.com.ua/?p=5895>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npras/249613934>.
3. Ахметов Р.Ф., Максименко Г.М., Кутек Т.Б. Легка атлетика : підручник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 340 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://core.ac.uk/download/pdf/42974781.pdf>
4. Бондаренко С.В. Основи техніки і методики навчання легкоатлетичних вправ : навч. посібник допов. і перероб. вид. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2006. 214 с.
5. Маленюк Т.В., Панченко Г.І. Навчально-методичні матеріали до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання легкої атлетики». Кіровоград: КОД, 2015. 76 с.
6. Маленюк Т.В., Панченко Г.І. Тестові завдання з легкої атлетики для студентів факультету фізичного виховання. Частина 1. Кропивницький: КП «Регіонально-інформаційна агенція» КОР, 2019. 48 с.
7. Маленюк Т.В., Панченко Г.І. Тестові завдання з легкої атлетики для студентів факультету фізичного виховання. Частина 2. Кропивницький : КП «Регіонально-інформаційна агенція» КОР, 2020. 43 с.
8. Полищук В.Д. Использование специальных и подводящих упражнений в тренировочном процессе легкоатлетов. Киев : Олимпийская литература, 2009. 144 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.kmu.gov.ua/>

Назва навчальної дисципліни: Методичні особливості викладання варіативних модулів навчальної програми зі спортивних ігор

Цільовий компонент: Формування особистості майбутнього фахівця фізичної культури в процесі засвоєння методичних положень навчання рухових дій у спортивних іграх, організації та суддівства змагань з баскетболу, волейболу, гандболу, футболу тощо.

Змістовий компонент: Спортивні ігри в системі фізичного виховання і спорту. Методи, засоби і форми організації освітнього процесу зі спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти. Основи методики навчання елементів спортивних ігор.

Змагальна діяльність в спортивних іграх.

Процесуальний компонент: *форми:* лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації з викладачами, підготовка авторських розробок (індивідуальних, колективних проєктів), фахове тестування (комплексне діагностування); *засоби:* обладнання та спортивний інвентар для забезпечення практичних занять, пакет спеціалізованого хмарного програмного забезпечення GoogleWorkspaceforEducation.

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- оволодіння методичними особливостями викладання варіативних модулів зі спортивних ігор;
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок в інноваційних видах рухової активності.

Список рекомендованої літератури:

1. Бабушкин В.З. Баскетбол у вузі. Харків : Вид-во «Основа», 1991. 168с.
2. Дубенчук А.І. Волейбол: навч.-метод. посібн. Харків: Ранок, 2008. 112с.
3. Івойлов А.В., Титар В.А., Балбенко С.Ю. та ін. Спортивні ігри : підручник для вузів / за ред. А.В. Івойлова, В.А. Титара. Харків: Вид-во “Основа”, 1993. 216 с.
4. Козіна Ж. Л., Поярков Ю. М., Церковна О. В., Воробйова В. А. Спортивні ігри : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т. / під заг. ред. Ж. Л. Козіної. Харків : Точка, 2010.
5. Носко М. О., Данілов О.О., Маслов В.М. Гандбол. Технологія навчання та тренування в дитячо-юнацьких спортивних школах та школах олімпійського резерву [Текст] : підручник. Київ : Чалчинська Н.В., 2013. 243 с.
6. Організація і суддівство змагань (баскетбол, волейбол, гандбол, футбол): навчально-методичний посібник / Мартишевський К.К. та ін. Кіровоград : Центр.-Укр. вид-во, 2008. 331 с.
7. Соломонко В.В., Лісенчук Г.А., Соломонко О.В., Пилипенко В.О. Футбол у школі : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2014. 296 с.
8. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. 248 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.kmu.ua/>

Названавчальної дисципліни: Методичні особливості викладання варіативних модулів навчальної програми з видів гімнастики

Цільовий компонент: Формування системи спеціальних знань, умінь і навичок проведення різних форм занять гімнастикою, розвиток методичного мислення майбутніх фахівців. Навчання основній гімнастиці: ходьбі, бігу, стрибкам, метанням, лазінню, перелазінню, рівновазі та вправам передбаченим навчальною програмою з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти.

Змістовий компонент: Технологія стратегії активності й оптимізму як ефективний шлях до здоров'я. Окремі напрямки використання гімнастичних вправ в освітньому процесі «Нової української школи». Здоров'язберігаючі методики із застосуванням гімнастики в закладах загальної середньої освіти. Фітнес-програми, засновані на оздоровчих видах гімнастики.

Процесуальний компонент: *форми:* лекції (програмний матеріал з основ теорії гімнастики й методики її викладання); практичні заняття (оволодіння технікою

гімнастичних вправ, набуття знань з методики навчання різним видам гімнастичних вправ); самостійна робота, фахове тестування (комплексне діагностування); засоби: обладнання та спортивний інвентар для забезпечення практичних занять

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- оволодіння методичними особливостями викладання варіативних модулів (гімнастичного спрямування);
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок в інноваційних видах рухової активності (гімнастики);
- упровадження сучасних видів рухової активності в освітній процес з фізичного виховання учнів.

Список рекомендованої літератури:

1. Гимнастика : учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. М. Л. Журавина. 4-е изд., испр. М. : Издательский центр «Академия», 2006. 448 с.
2. Лящук Р. П., Огнистий А. В. Гимнастика : навч. посіб. (у двох частинах) Тернопіль : Ч.І. ТДПУ, 2001. 357 с.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/pras/249613934>.
4. Савченко М. І. Гимнастика та методика її викладання : навч. метод. посіб. Херсон, 2005. 200 с.
5. Сундукава І. В., Стасенко О. А. Теорія і методика викладання гімнастики : навч.-метод. посіб. Кропивницький, ФОП Піскова М. А., 2020. 130 с.
6. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 т. / Т. Ю. Круцевич та ін., 2-ге вид., переробл. та доп. Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», Київ, 2019. Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення. 368 с.
7. Худолій О. М. Основи методики викладання гімнастики : навч. посіб. Харків: «ОВС», у 2-х томах. 3-є вид., випр. і доп. 2008. Т.2. 464 с.
8. Шерета В.В., Кодацька С.М. Теорія і методика викладання гімнастики: навч.-метод. посіб. Кіровоград, 2011 182 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/a>

<https://www.kmu.gov.ua>

Назва навчальної дисципліни: Методичні особливості викладання варіативних модулів навчальної програми з видів єдиноборств

Цільовий компонент: Розкрити особливості використання практичних вмінь та навичок з теорії і методики викладання прикладного єдиноборства (боротьби самбо). Проаналізувати вплив занять прикладними видами єдиноборств на рівень прояву основних фізичних якостей школярів. Визначити зміст технічного та тактичного матеріалу в урочній та позакласній формах організації освітнього процесу.

Змістовий компонент: Сучасні методи й освітні технології фізичного виховання в

контексті положень «Нової української школи». Шляхи реалізації сучасних підходів навчання фізичної культури на прикладіприкладного єдиноборства – боротьби самбо. Організація навчання боротьбі самбо на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти.

Процесуальний компонент: *форми:* лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації з викладачами, фахове тестування (комплексне діагностування); *засоби:* презентація, обладнання та спортивний інвентар для забезпечення практичних занять.

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок в інноваційних видах рухової активності;
- упровадження сучасних видів рухової активності в освітній процес з фізичного виховання учнів;
- використання діяльнісних методів навчання та навичок міжособистісної взаємодії у видах прикладного єдиноборства.

Список рекомендованої літератури:

1. Бойко В.Ф., Данько Г.Т. Физическая подготовка в спортивной борьбе. К.: Здоровье, 2004. 287 с.
2. Волков В.П. Курс самозащиты без оружия. М.: Физкультура и спорт, 2015. 284 с.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.
4. Платонов В.М., Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена. К.: Олімпійська література, 2005. 320 с.
5. Приймаков А.А., Коленков А.В., Мачаидзе Э.П. Взаимосвязи морфофункциональных и скоростно-силовых показателей структуры физической подготовленности борцов высокой квалификации // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. за ред. С.С. Єрмакова*. Харків: ХДАДМ, 2006. № 2. 200 с.
6. Ручка Є. Напрямки удосконалення підготовки юних борців вільного стилю / *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2016. № 6. С. 100-104.
7. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. / [Т.Ю. Круцевич, Н.Є. Пангелова, О.Д. Кривчикова та ін.; за ред. Т.Ю. Круцевич]. [2-ге вид., переробл. та доп.]. К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2017. Т.1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 384 с.
8. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. / [Т.Ю. Круцевич, Н.Є. Пангелова, переробл. та доп.]. К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2017. Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення. 448 с.
9. Харлампиев А. Техника борьбы самбо. М. Физкультура и спорт, 1960. 66 с.

Інформаційні ресурси:

https://youtu.be/MqCX_1936d8
<https://youtu.be/PdI6-wdthAI>
<https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.kmu.gov.ua/>

Названавчальної дисципліни: Технологія використання рухливих та народних ігор у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

Цільовий компонент: Розкрити особливості використання рухливих та народних ігор у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Проаналізувати вплив рухливих ігор і забав на організм школярів з недоліками у стані здоров'я. Визначити зміст ігрового матеріалу урочній та позакласній формах організації освітнього процесу.

Змістовий компонент: Сучасні методи й освітні технології фізичного виховання в контексті положень «Нової української школи». Шляхи реалізації сучасних підходів навчання фізичної культури в інклюзії. Організація інклюзивного навчання на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти. Ігрові технології в освітньому процесі школярів з особливими освітніми потребами.

Процесуальний компонент: *форми:* Лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота, консультації з викладачами, фахове тестування (комплексне діагностування), підготовка авторських розробок (індивідуальних, колективних проєктів), конференція з обміну досвідом; *засоби:* презентація, обладнання та спортивний інвентар для забезпечення практичних занять.

Результативний компонент:

- уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні в контексті положень «Нової української школи»;
- уміння аналізувати сучасні освітні тенденції, використання набутих знань в професійній діяльності для їхньої практичної реалізації;
- володіння методикою розвитку рухових умінь і навичок в інноваційних видах рухової активності;
- упровадження сучасних видів рухової активності в освітній процес з фізичного виховання учнів;
- використання діяльнісних, ігрових методів навчання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про освіту» / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/?p=5895>
2. Кругляк О.Я. Рухливі ігри та естафети в школі: посібник для вчителя. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. 112 с.
3. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Постанова Кабінету Міністрів від 09 серпня 2017 р. № 588.
4. Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти. Наказ МОНУ від 11 травня 2018 № 414.
5. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів від 15 грудня 2021 р. № 1321
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.
7. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. / [Т.Ю. Круцевич, Н.Є. Пангелова, О.Д. Кривчикова та ін.; за ред. Т.Ю. Круцевич]. [2-ге вид., переробл. та доп.]. К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2017. Т.1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 384 с.
8. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. / [Т.Ю. Круцевич, Н.Є. Пангелова, переробл. та доп.]. К.: Національний

університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2017. Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення. 448 с.

8. Цьось А.В. Українські народні ігри та забави: навчальний посібник. Луцьк: Волинське обласне РВП «Надстир'я», 1994. 96 с.

9. Цьось А.В., Деделюк Н.А. Історія фізичного виховання на теренах України з найдавніших часів до початку ХІХ ст.: [навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл.]. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 456 с.

10. Шевченко О.В. Рухливі ігри і забави. Навч.-метод. посібник. Видання 3-є перероблене і доповнене. Харків: ФОП ОзеровГ.В. , 2017. 140 с.

Інформаційні ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>

<https://www.kmu.gov.ua/>